Azərbaycan. - 2024.- 24 noyabr. - № 259. - S. 7.

COP29 energetiklər üçün də səmərəli oldu

"Azərenerji" ASC qlobal iqlim konfransında beynəlxalq əlaqələrini daha da genişləndirdi

Züleyxa Əliyeva

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) öz işini başa vurdu. Bakı Olimpiya Stadionunda 196 ölkənin nümayəndələri COP29 çərçivəsində dünyamızın yaşıllaşması yolunda həmrəy oldular. COP29-un "yaşıl zona"sında yaradılan yerli və xarici ölkə pavilyonlarındakı panel yığıncaqlarında müzakirə olunan məsələlər iqlim dəyişmələri, ətraf mühitin qorunması kimi mövzularla yaddaşlarda qaldı.

COP29 çərçivəsində "Azərenerji" və "Azərişıq" "yaşıl zona"da geniş pavilyonla təmsil olunurdu. Burada ziyarətçilərə maketlər və hazırlanan təqdimatlar üzərindən geniş məlumatlar verilməklə yanaşı, tanıtım bukletləri və kataloqlar da paylanırdı. "Azərenerji" tərəfindən görülən dekarbonizasiya tədbirləri, "yaşıl enerji zonası" elan edilən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda 4 ildən az müddətdə ümumi gücü 270 meqavat olan 32 su-elektrik stansiyasının tikilməsi ilə bağlı verilən məlumatlar qonaqların geniş marağına səbəb olurdu.

Pavilyonda daha çox diqqət çəkən Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun xəritəsi idi. Xəritənin COP29-da nümayiş olunmasının səbəbini "Azərişıq" ASC-nin Tədris və İnnovasiyalar Mərkəzinin "Yaşıl enerji" kafedrasının müdiri Aysel Həmidova belə söylədi: "Məlumdur ki, Prezident İlham Əliyev Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru "yaşıl enerji zonası" elan edib. Qarşıdakı illərdə bu ərazi tamamilə su, külək və günəş-elektrik stansiyalarından alınan enerji ilə təmin olunacaq. Bu gün ölkəmizdə bərpaolunan enerjinin potensialı 20 faizdən bir az çoxdur. 2030-cu ilə kimi bu potensialı 30 faizə çatdırmaq nəzərdə tutulur. Hazırda Qarabağ regionunda ümumi gücü 270 MVt olan 32 su-elektrik stansiyasında "yaşıl enerji" istehsal edilir. Bu da onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanda "yaşıl enerji" layihələri iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizədə əhəmiyyətli rol oynayır".

Qeyd edək ki, ötən iki həftədə "Azərenerji" və "Azərişıq" ASC-lərin çoxlu sayda təqdimat mərasimləri keçirilib. Tədbirlərdə əsasən ekologiyaya müsbət töhfə verən texnologiyaların tətbiqi ilə innovativ yanaşmalar nümayiş olunub. Elektrik xətlərinin və yanacaqdoldurma məntəqələrinin monitorinqi, eləcə də günəş panellərinin yarımstansiyalar üzərində quraşdırılması prosesini "Azərişıq", istehsalla bağlı məsələləri isə "Azərenerji" təqdim edib. "Yaşıl zona"da beynəlxalq enerji şirkətlərinin rəhbərləri ilə bir neçə görüş keçirən "Azərenerji" tərəfindən 6 tədbir, 5 imzalanma mərasimi baş tutub.

Tədbirin ikinci günü Səudiyyə Elektrik Şirkətinin başçısı Xalid Əl Hamidi ilə "Azərenerji" ASC-nin rəhbəri Baba Rzayev arasında imzalanan anlaşma memorandumu COP29 çərçivəsində hazırlanmış mühüm hadisə idi. Bu sənəd əsasən bərpaolunan enerji mənbələrinin enerji sisteminə inteqrasiyası, elektrik enerjisi sahəsində bilik və təcrübə mübadiləsini əhatə edir.

Elə həmin gün "Azərenerji" və "GE Vernova" şirkəti arasında imzalanan müqavilə də bu qəbildən olan tədbirlər sırasındadır. Aysel Həmidova dedi ki, tədbirin əsas mövzusu "GE Vernova" şirkəti tərəfindən "Azərenerji" ASC-nin Şirvan şəhərində yerləşən "Cənub" Elektrik Stansiyasının qaz turbinlərindən birinin 100 faiz hidrogen yanacağı ilə işləməyə keçirilməsi layihəsi idi.

Söhbət zamanı Aysel Həmidova "yaşıl zona"da baş tutan daha bir tədbir haqqında fikirlərini bölüşdü: "Azərenerji"nin rəhbəri Baba Rzayevlə Çinin "Dongfang Electric Corporation" (DEC) şirkətinin rəhbərliyi araşında görüş olub. DEC Beynəlxalq Korporasiyasının vitse-prezidenti Li Jianhua, şirkətin beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə vitse-prezidenti Wang Ai və şirkətin Mingeçevirdə tikilən 1280 MVt-lıq yeni elektrik stansiyası üzrə layihə meneceri Li Qinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə bu gün reallaşdırılan layihələr və əməkdaşlığın gələcək perspektivləri, "yaşıl enerji"yə keçid və enerji effektivliyi mövzusunda müzakirələr aparılıb. Bir gün sonra "Schneider Electric" şirkətinin beynəlxalq əməliyyatlar üzrə icraçı vitse-prezidenti Maniş Pant, şirkətin Türkiyə və Mərkəzi Asiya üzrə prezidenti İsmayıl Yamangilin "Azərenerji" ASC-nin pavilyonunu ziyarət edərək Baba Rzayevlə görüşünü də qeyd etməsəm olmaz. Görüşdə mövcud əlaqələr və perspektiv layihələr ətrafında müzakirələr aparılıb. Sonda "Schneider Electric" və "Azərenerji" ASC arasında bərpaolunan enerji mənbələrinin enerji sisteminə inteqrasiyası, enerji monitorinqi, planlaşdırma və digər sahələri əhatə edən anlaşma memorandumu imzalanıb".

Ekoloji problemlərin planetdə yaratdığı təhlükələrin qarşısının alınması yolları, eləcə də "yaşıl enerji" ilə bağlı mövzular dünya dövlətlərini narahat edən məsələlər olduğu üçün COP29-un fəaliyyət

gündəliyində daha qabarıq yer almışdı. Bu baxımdan Azərbaycanın energetika sektorunu COP29-da təmsil edən "Azərenerji" iki həftə ərzində işini "dolu-dolu" başa vurdu, xüsusilə də beynəlxalq əlaqələrini genişləndirmək fürsətini qaçırmadı. İtaliyanın "Ansaldo Energia" şirkəti ilə imzalanan sənəd daha böyük əhəmiyyət kəsb etdiyi üçün bu faktı qeyd etməyi də lazım bilirik. "Azərenerji" ilə "Ansaldo Energia" arasında dekarbonizasiya, kadr hazırlığı, karbontutma, "yaşıl hidrogen", kiçik modul reaktorları və başqa istiqamətləri əhatə edən anlaşma memorandumu bərpaolunan enerji keçidinə mühüm töhfə verəcək.

Daha sonra hər iki şirkətə "SOCAR Trading" də qoşulub və tərəflər arasında karbon kreditlərinə dair üçtərəfli sənəd imzalanıb. Sənədə əsasən, "Ansaldo Energia" şirkəti Kəlbəcər rayonunda "Azərenerji" tərəfindən tikilərək istismara verilən "Çıraq-1", "Çıraq-2", "Soyuqbulaq", "Qamışlı" və "Meydan" kiçik su-elektrik stansiyalarında istehsal edilən sıfır emissiyalı elektrik enerjisi üzrə gələcəkdə yaradılacaq karbon kreditlərini almaq niyyətini təsdiqləyib. Qeyd edək ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçiriləcək bu layihə Azərbaycandan karbon kreditləri üzrə könüllü bazarda iştirak üçün müraciət edilən ilk layihələrdəndir.